

Bogu na čast, bližnjemu na pomoč!

GASILEC

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno.

Zvezne zadeve.

Občni zbor zveze gasilnih društev Kranjske se bo vršil v nedeljo, 29. julija 1906, v Škofjiloki.

Vzpored.

Ob pol 9. uri sv. maša.

Ob 9. uri blagoslov gasilnega doma.

Ob pol 11. uri zborovanje z običajnim dnevnim redom.

Ob 1. uri skupni obed v raznih gostilnah.

Ob pol 3. uri vaja gasilnega društva Škofjeloškega, eventualno s pripomočjo Starološkega gasilnega društva.

Natančnejši vzpored dostavimo pravočasno vsem gasilnim društvom, a že sedaj jih vabimo, da bi se mnogobrojno udeležila slavnosti v prijazni Škofjiloki. Železnične zveze so povsem ugodne na vse strani, a Škofjeločani nas zagotavljajo povse bratskega vzprejema in se bodo potrudili, dragim tovarišem vsestransko postreči in jih zadovoljiti. «Na pomoč!»

Zapisnik seje zveznega odbora dne 19. aprila 1906.

Navzoči: Fran Doberlet, načelnik; A. C. Achtšchin, podnačelnik; Ivan Debelak, Ivan Rus, Adolf Guštin, Vinko Ogoelec, Ivan Babšek, Matija Petrič, Franc Papler in Karol Mayer, odborniki; tajnik Fran Ks. Trošt.

Načelnik Doberlet otvori ob pol desetih sejo s pozdravom na navzoče odbornike.

Tajnik Trošt poroča o došlih dopisih in njihovi rešitvi kurentnim potom.

O dopisu nekega društva se izreče, da imajo za posojila skrbeti občine, ker to ni stvar zveznega odbora, ker isti ne more prevzeti nikacega poroštva.

O vprašanju radi znakov podpornih članov se je izreklo, da naj se isti označijo s tem, da nosijo gasilske čepice, druga znamenja so protizakonita.

Prebero se dopisi glede gasilskega kongresa v Milanu.

Za gasilsko razstavo na Dunaju se priredi zemljevid Kranjske, ki naj zapopade statistiko gasilstva in naj bodo označeni oni kraji, kjer so gasilna društva.

Odobrile so se podpore, ki so se izplačale ponesrečenim gasilcem, in sicer: Mihael Bricelj Bizovik, 25 K; Fran Lah Mengeš, 25 K; Lovro Krive Hrušica, 30 K; Josip Levec Komenda, 15 K; Simon Mihelič Kropa, 25 K in Vinko Kolar Trebnje, 25 K.

Od zadnje seje so pristopila k zvezi nastopna gasilna društva: Sv. Jurij pri Grosupljem, Sorica, Duplje, Poljanice, Črni potok, Reintal, Predoslje, Hotedersica, Zgornja Šiška, Dravlje in Hrušica.

Pri zvezi je toraj 143 gasilnih društev, sploh je na Kranjskem 160 gasilnih društev, med temi tri tovarniška.

Vzame se na znanje obvestilo o zadevi kolkovine za gasilsko kolajno.

Odbornik Rus častita odlikovancem, osobito načelniku, na zaslužni častni svetinji.

Odbornik Guštin predlaga, da se izreče pismena zahvala onemu, ki je prvi sprožil idejo častne svetinje, Reginaldu Czermaku, ki se je dolgo vrsto let trudil, da se je stvar naposled po milosti Njega Veličanstva cesarja oživotvorila.

Po daljši razpravi o važni gasilski zadevi zaključil načelnik ob 12. uri sejo.

Častna svetinja za 25 letno službovanje.

Gospod c. kr. deželni predsednik je od Njega Veličanstva ustanovljeno častno svetinjo, koje sliko nam je blagohotno

prepustilo slavno uredništvo «Weltblatta» na Dunaju, za kar mu izrekamo svojo zahvalo, priznal nastopnim članom gasilnih društev, kateri vže 25 let in več službujejo, in sicer so odlikovani:

V Ljubljani: Fran Doberlet, Albin Achtšchin, Karl Rütting, Fran Schantel, Avgust Drelse, Avgust Pavšek, Ludvik Stricelj, Jakob Bizjak, Anton Breskvar, Fran Medic, Anton Leutgeb, Josip Lapajner, Janez Perne, Fran Kalmus in Anton Prepeluh;

v Postojni: Matija Verbič, Janez Ogrizek, Jakob Smerdu, Janez Habjan, Štefan Debeve in Jakob Žitko;

v Kočevju: Jurij Hönigmann, Gustav Dürfeld, Mihael Maisetz, Janez Fornbacher, Janez Eppich in Matija Wenzel;

v Dolenjivasi pri Ribnici: Ignac Merher, Janez Boje, Janez Merher in Jakob Gnidica;

v Krškem: Anton Rupert, Fran Lavrinšek, Oton Lajovic in Emerik Jarnovič;

v Št. Jerneju: Josip Janžovič, Anton Homan, Josip Kovachič, Josip Skulj, Ignacij Zagore in Janez Gorišek;

v Kranju: Anton Depoli, Fran Eržen, Lovro Grohar, Karl Jäger, Karl Modrijan, Alojzij Pečnik, Anton Roš, Anton Zupan in dr. Edvard Šavnik;

v Škofjiloki: Ivan Debelak, Jurij Grohar, Janez Grohar, Božidar Faul in Andrej Jamnik;

v Vevčah: Josip Hirschegger, Vaclav Pollak, Josip Tomšič, Fran Copic in Fran Miholjevič;

na Vrhniki: Karl Mayer, Josip Köstner, Anton Igljč in Fran Stular;

v Kamniku: Fran Jašove, Janez Karolnik, Fran Sterle in Jernej Pečnik;

v Rudolfovem: Adolf Guštin, Avgust Luser, Fran Lepič, Anton Stopar, Avgust Ferlič in Josip Škerlj;

v Domžalah: Matevž Janežič, Valentin Pavlič, Rudolf Mayer, Alojzij Šme in Jakob Šme;

v Metliki: Anton Terček, Fran Grubar, Fran Kremesec, Janez Habjan, Fran Prus, Fran Logar, Josip Papič, Janez Škof in Fran Završnik;

na Viču-Glince: Jernej Svetlič.

V zadevi kolkovne pristojbine radi podelitve svetinje je predsedstvo c. kr. finančnega ministrstva skupno z ministrstvom za notranje stvari določilo:

Vloge za podelitev gasilske svetinje so koleka prosta, ako jih vložijo načelniki gasilnega društva in ne stranka sama, katera jih tudi ne sme sopodpisati. Vloge je nasloviti na c. kr. deželno predsedništvo in se vlagajo potom pristojnega c. kr. okrajnega glavarstva.

Občni zbor zveze slovanskega prostovoljnega gasilstva v Krakovem.

Zveza slovanskega gasilstva je imela leta 1903. v Pragi svoj ustanovni občni zbor. Slavnostij, ki so se priredile o priliki tega zborovanja, se je udeležilo, kakor smo že poročali v «Gasilec», približno 15.000 čeških, poljskih, slovenskih in hrvatskih gasilcev. Slovensko gasilstvo je zastopala večja deputacija, ki je bila povsod z navdušenjem pozdravljena in sprejeta. Slovenskim odposlancem je gotovo še vedno še lepem spominu ta velikanska slavnost in to navdušenje češkega in poljskega gasilstva. Prvi občni zbor se je vršil v Pragi, drugi pa se vrši od 11. do 17. avgusta t. l. v Krakovem, ki bo spojen z večjo slavnostjo.

Vzpored slavnosti je nastopni:

1.) dne 11. avgusta: prihod in pozdrav gostov, pregledovanje vposlanih predlogov;

2.) dne 12. avgusta: ob 7. uri zjutraj sestanek gasilskih društev v Florjanski rotundi in odtod spreved v katedralo na Wawelu k sv. maši, pri povratku počaščenje Mickiewiczovega spomenika na «rynku», ob 10. uri zjutraj občni zbor zveze poljskih gasilnih društev, ob 3. uri popoldne občni zbor zveze slovanskega prostovoljnega gasilstva. Po občnem zboru poset Kosciuszkovih gomile in koncert v Woli;

3.) dne 13. avgusta: ogledovanje Krakova, skupni obed, zvečer gledališče;

4.) od 14. do 17. avgusta: izleti v okolico.

Češko in poljsko gasilstvo se za II. občni zbor in za slavnosti v Krakovem pripravlja z veliko vnemo. Češki «Hasičské Rozhledy» prinašajo obširne članke o tej slavnosti in navdušujejo za mnogobrojno udeležbo. Čehi so izvolili poseben zletni odbor, ki dela na to, da se slavnost izvrši v velikem štilu in da Čehi ne zaostanejo za Poljaki, ki so se leta 1903. v izredno velikem številu udeležili slavnostij v Pragi. Imena čeških gasilcev, kakor Michalek, Kuklich, Mayer, Machaček, Jindra in Krečan so nam porok, da se slavnost imenitno obnese.

Slovenski gasilci, na noge! Udeležite se tudi vi krakovskih slavnostij!

B.

Redovne vaje.

Razložil Fran Barle.

(Konec)

Vaje v praporu.

Prapor imenujemo dva ali več zborov združenih v eno redovno tvorbo.

Vsak zbor tvori zase po predpisih uravnano celoto pod poveljništvom svojega vaditelja ali poveljnika.

Temeljna postava prapora je dvored.

== V == == V == == V == == V == == V ==
P₂ P₁ P₄ P₃ P₂ P₁ P₂ P₁ P₃ P₂ P₁ P₂ P₁

A. Nastop v dvored.

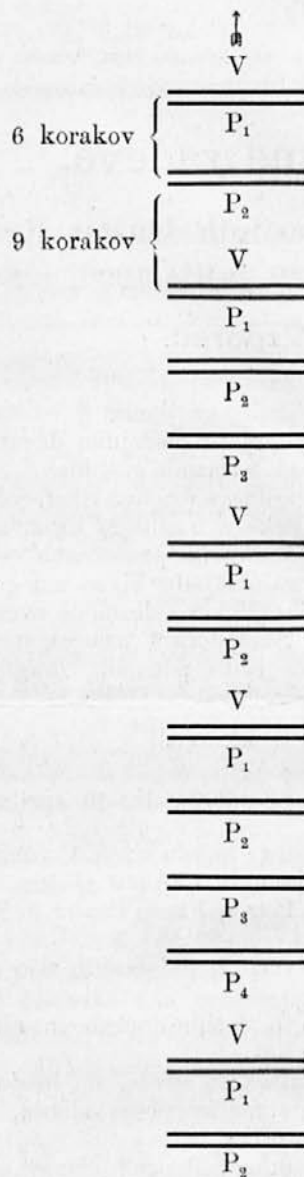
Zbori nastopijo v dvored drug poleg drugega v razdalji 3 korakov. Poveljniki ali vaditelji zborov se postavijo na desno krilo svojega zbora v podaljšani črti prvega člena.

Zapovednik prapora stoji v primerni razdalji pred sredo prapora tako, da ga vsak posameznik more videti. Sicer pa ni vezan na gotovo mesto.

Če zahtevajo oblika in velikost zbirališča ali druge okolnosti, razdelimo prapor v več delov ali pa ga postavimo v redovno tvorbo, ki je prostoru primerna.

V praporu vede se vsak ud tako, kakor v zboru.

B. Prapor v predelu

Prapor v predelu je isto, kakor zbor v predelu, razlika je le ta, da zbor od zbora ni oddaljen za 6 korakov, ampak za tri korake več, toraj za 9 korakov.

C. Razpredel.

Razpredel napravimo ravnotako, kakor v zboru, toda tudi tu je zbor od zbora oddaljen za 3 korake več, kakor četa od čete.

Povelja za razpredel in za sestop so ista, kakor v zboru. Če okolnosti zahtevajo, postavimo prapor tako, da je četa od čete oddaljena za 3 korake, zbor od zbora pa za 6 korakov. Tak predel imenujemo «ozki predel».

Kadar zapovednik prapora hoče napraviti iz stoječega predela ali iz razpredela ozki predel, veli:

«Sestop v ozki predel! — Stopaj!»

če ga pa hoče imeti med pohodom pa veli:

«Sestop v ozki predel! — Prva četa, skрати korak!»

Sestop se izvede tako, kakor je določeno in razloženo za sestop razpredela v predel.

Iz ozkega predela prehajamo v predel na povelje:

«Razstop v predel! Prva četa, — stopaj!»

Na povelje «stopaj!» stopi prva četa in vaditelj prvega zbora z dolgimi koraki v ravno smer.

Ko ima druga četa določeno razdaljo, veli njeni četo-poveljnik:

«Stopaj!»

in isto napravijo naslednje čete.

Prvi četi vsakega naslednjega zbora veli vaditelj zbora, ko je v predpisani razdalji:

«Prva četa, — stopaj!»

Vaditeljem zborov in četopoveljnikom je strogo paziti na predpisano razdaljo.

Za premeno celotne redovne tvorbe veljajo ista povelja kakor za zbor.

D. Pozdrav, obrat glave in poročanje.

Za pozdrav v praporu velja povelje:

«Prapor v desno (levo) — glej!»

Če je pri stoječem dvoredu odrejeno poročanje, stopijo vaditelji zborov, s poluobratom proti zboru obrnjeni, 6 korakov pred onega krajnika svoje prve ali zadnje čete, odkoder prihaja dostojanstvenik, kateremu je poročati. Ko se dostojanstvenik približa na 6 korakov, vele k obratu glave, napravijo poluobrat naprej, pozdravijo z običajnim pozdravom in sporoče število mož. Poveljnik spremlja dostojanstvenika ob svojem zboru in ko odide, veli: «Premo — glej!» potem pa stopijo na svoje mesto v dvored. Uvrščenim udom je obračati pri poročanju glavo za dostojanstvenikom, dokler se ne veli gledati v premo mer.

V predelu stoji vaditelj zbora 3 korake pred sredo zbora (prve čete).

Zapovednik prapora je pri pohodu običajno 6 korakov pred sredo prvega zbora, sicer pa ni vezan na gotovo mesto.

Premene hitrosti pri pohodu, premene smeri v čelnem, bočnem in prečnem pohodu, zavoje, izprečitve in protihode izvajamo na isti način in na ista povelja kakor v zboru.

Javni nastopi in splošna določila.

Kroj.

Udom gasilnih društev je dovoljeno nositi društveni kroj le v službi, izven službe pa, če je kroj njegova last in če je napravljen po predpisih.

Kroj in oprava bodita vedno v redu in snažna.

Nastop.

Kjerkoli gasilec nastopi v društvenem kroju, bodi njegov nastop vedno resen, samozavesten in dostojen.

Šaržam je posebno paziti na to, da je vsaka odredba premišljena, da se odreja vse z mirnostjo, gotovostjo in resnobo, ker le na ta način je mogoče dobiti pri moštvu veljavo in vpliv.

V resnem slučaju, posebno v kritičnih trenutkih, sledi podložni nehote vplivu, katerega vzbudi v njem odločno in nemahljivo vedenje poveljnikovo, zategadelj je vedenje poveljnikovo za moštvo vsekako velike važnosti.

Oddelki* nastopajo v javnosti vedno kot urejena celota pod poveljništvom najvišje prisotne šarže.

Uvrščenim udom ni nikdar dovoljeno izstopiti iz vrste, če nimajo za to posebnega dovoljenja poveljnikovega.

Če je oddelek na daljšem pohodu, sme poveljnik dovoliti med pohodom «odmor», skozi sela pa je vedno korakati pozorno.

Pušenje in govorjenje.

Udom, ki so uvrščeni v oddelek in če je zaukazano «pozor», ni dovoljeno pušiti ali govoriti, med «odmorom» poveljniki to smejo dovoljevati.

V službi ali pri vajah pa je oboje najstrože prepovedano.

Predstavljanje.

Če se ud snide z neznanim udom, se drug drugemu predstavi na ta način, da drug drugemu povesta svoje ime, priimek in kraj bivališča (N. N. iz . . .).

Nižji se predstavljajo višjim naprej, pri enakih šaržah mlajši starejšim.

Pozdrav.

Udom je dano na prosto voljo, kako se pozdravljajo med seboj, želeti pa je, da je med njimi bratska sloga.

Po činu višje ude*, in naj so od tega ali onega društva, je nižjim s polno službeno resnobo in dostojnostjo pozdravljati po predpisu.

Na šetališčih, kjer se večkrat srečujemo, pozdravljamo le enkrat.

Na razdaljo nad 30 korakov se ne pozdravlja.

Gasilski pozdrav je:

«Zdravo!» ali «Živio!» ali «Na zdar!»**

Pozdrav posameznika.

Posamezni ud pozdravlja na potu vsakega višjega na ta način, da 3 korake pred njim obrne glavo proti njemu in dvigne desno roko, kakor je pri vajah opisano, do pokrivala; tri korake za njim obrne glavo naravnost in roko potegne v priročje.

Na mestu gasilec pozdravlja na ta način, da se, ko se mu približa višji na 3 korake, obrne proti njemu, zavzame petostično stoji in pozdravi. Ko se je višji oddaljil za tri korake, pozdravlja roko v priročje in se zopet prosto giba.

Če gasilec ne more pozdraviti z desno roko, pozdravi z levo in če tudi z levo ne more, pozdravi z obratom glave.

Kadar je sedečemu gasilcu pozdraviti, najprvo vstane in potem pozdravi.

Če je gasilec pozvan ali če poroča, se postavi 3 korake pred višjega, pozdravi in poroča; preden odide zopet pozdravi.

Pri vstopu v sobo vzame gasilec pokrivalo v desno roko k stegnu ter pozdravi s poklonom. Pokrivalo je na lahko pritisniti k stegnu.

Udje uvrščeni v oddelek zase ne pozdravljajo.

Pozdravi oddelkov.

Oddelki se med seboj pozdravljajo z obratom glave. Nižji poveljniki vnaprej poveljujejo k obratu glave, višji pa za njimi.

Povelje:

«Oddelek (četa, zbor, prapor) v desno (levo) — glej!»

Vsi uvrščeni udje obrnejo glave v označeno stran in poveljnik z navadnim pozdravom pozdravi zase.

Posameznike oddelki z obratom glave pozdravljajo le, če imajo višjo šaržo kot poveljnik oddelka.

Oddelki pri vajah, v službi, sedeč na vozovih, ne pozdravljajo, pač pa pozdravlja poveljnik dotičnega oddelka zase.

Počaščenje Najsvetejšega.

Posameznik Najsvetejše pozdravlja tako, kakor mu veleva njegovo veroizpovedanje.

Oddelki Najsvetejše pozdravljajo s čelnim obratom, s poklekom in odkritjem glave.

Povelja so:

«Postati — stoj!»

* Višjega imenujemo vsakterega, ki ima višjo šaržo, nižjega pa, ki ima nižjo šaržo od nas.

** Pozdrav «Na pomoč!» je le malo manj smešen kot nemški: «Gut Schlauch!» Opuščajmo ga!

* Oddelke imenujemo čete, zборе ali prapore.

potem: «Dvored v levo (desno) — s čelom!»

dalje: «Poklek!»

in: «Čelado — dol!»

Če oddelek koraka v dvostopu, velimo namestu «Postati — stoj!» in «Dvored! v levo (desno) — s čelom!»

«Dvored! v levo (desno) — s čelom — stoj!»

ker razdalje to zahtevajo.

Na povelje: «Poklek!» napravimo četrto obrata na desno, stopimo z desno nogo za en korak nazaj in z desnim kolonom poklekamo pol koraka prečno za levo peto; z levim vpognjenim kolonom napravimo pravokot.

Trupla ni nagibati naprej, držati ga je kvišku kakor v petostični stoji. Na prstih sloneče stopalo desne noge ni nagibati v stran, imeti mora neprisiljeno lego. Levo roko z dlanjo in sklenjenimi prsti položimo na sprednje, v pokleku toraj zgornje stegno tako, da konci prstov pridejo nad koleno. Desno roko pustimo v priročju.

Na povelje: «Čelado — dol!» primemo pokrivalo s prsti leve roke ter je poveznemo na levo stegno, tje, kjer je ležala preje dlan leve roke.

Ko je Najsvetejše za šest korakov od zadnjega oddelkovega konca, velimo:

«Čelado — gor!»

in: «Kvišku — vzklon!»

Na povelje: «Čelado — gor!» pokrijemo pokrivalo na glavo in na «Kvišku — vzklon!» se vzklonimo v petostično stoji.

Pogrebi.

Pogrebe (krste) pozdravlja posameznik z navadnim pozdravom, oddelki pa jih pozdravljajo z obratom glave.

Gasilna društva se udeležujejo pogrebom umrlih udov, izjemoma pa tudi pogrebom rajnikov, ki imajo za gasilstvo ali za druge človekoljubne naprave in korporacije posebnih zaslug.

Posamezne čete se pogrebom udeležujejo v četverstopu, dve ali več čet pa v predelu.

Pri pogrebi z godbo je godba prva za križem in za godbo gasilno društvo. Pri pogrebi brez godbe je gasilno društvo prvo za križem.

Pri blagoslovljenju krste pred hišo poveljujemo:

«Oddelek (četa, zbor, prapor) v desno (levo) — glej!» in po blagoslovljenju:

«Premo — glej!»

Pred pokopališčem ali na prostoru, kjer se razide pogreb, oddelek postavimo v dvored in ko se krsta približa, oddeleku velimo k obratu glave. Poveljnik pozdravi zase z navadnim pozdravom.

Mimohod.

Pri večjih slavnostih, katerih se udeležujejo višji dostojanstveniki, napravljamo v povzdigo slavnosti mimohod (defilé). Mimohod napravljamo v četverstopih ali pa v predelu.

1. Mimohod v predelu in čelnem dvoredu.

Pri mimohodu v predelu veli poveljnik:

«Mimohod na desno (levo), oddelek (četa, zbor, prapor) v desno (levo) — glej!»

«Stopaj!»

Na povelje «glej!» napravi prvi oddelek (zbor, prapor), izvzemaš poveljnika oddelka in krajnikov na mimohodni strani, obrat glave v označeno stran in na «Stopaj!» stopi prvi oddelek s poveljnikom in s krajniki vred v premo smer. Poveljnik in krajniki napravijo obrat glave šele, ko so tri korake pred počaščencem. Poveljnik in krajniki brez povelja obrnejo glavo naravnost, ko so tri korake mimo počaščenca, oddelek pa šele potem, ko mu njegov poveljnik veli:

«Premo — glej!»

Drugi oddelek v predpisani razdalji koraka za prvim in obrat glave napravi na povelje svojega poveljnika. Poveljnik in krajniki se vedejo, kakor oni v prvem oddelku.

Naslednji oddelki se ravnaajo kakor drugi oddelek.

Pri mimohodu v predelu korakajo poveljniki oddelkov tri, odnosno šest korakov pred svojim oddelkom (zborom, praporom), četopoveljniki pa en korak za sredo svoje čete.

Če je mimohodec posamezna četa v čelnem dvoredu, koraka četopoveljnik tri korake pred četo.

2. Mimohod v četverstopu.

Pri mimohodu koraka poveljnik oddelka (zbor, prapor) tri, odnosno šest korakov pred oddelkom, četopoveljniki pa na mimohodni strani poleg prvega četverstopa v svoji četi.

Če je mimohodec posamezna četa v četverstopu, koraka četopoveljnik tri korake pred četo.

Slavnosti.

1. Cerkvene slavnosti.

Namen gasilnih društev sicer ni, sodelovati pri cerkvenih slavnostih in če že udeležitev zahtevajo okolnosti, se je vesti po nastopnih navodilih. Straže pred altarji, katafalki, ob baldahinih itd. morajo biti vedno v celi opravi s pokrito glavo.

Oddelki v cerkvi nastopajo z odkrito glavo. Mašam na prostem prisostvujejo oddelki s pokrito glavo v pozorni, petostični stoji. Pri povzdigovanju poveljujemo k pokleku in odkritju glave. Povelja so razložena pri počaščanju Najsvetejšega.

Po zavživanju poveljujemo k pokritju glave in k vzklonu.

Pri blagoslovljenju z Najsvetejšim, kakor pri povzdigovanju, poveljujemo k pokleku in odkritju glave.

Posamezniki in straže napravijo pri povzdigovanju in blagoslovljenju brez povelja to, kar napravijo oddelki na povelje.

2. Narodne in druge slavnosti.

Slavnostij, katere prireja «Zveza», naj se gasilna društva v čim večjem številu udeležujejo, priporočajo pa se tudi, da se udeležujejo po možnosti slavnostij, katere prirejajo sosedna gasilna društva.

Večjih narodnih in drugih enakih slavnostij naj se gasilna društva udeležujejo le tedaj, če je prireditev primerna vzvišenemu namenu gasilnih društev in narodnemu čutu složnih udov.

Tu se posebno povdarja, da je vsakega posameznika kakor tudi oddelkov prva dolžnost in prvi pogoj, da pri slavnostih nastopajo dostojno in vzgledno.

Nastope oddelkov izvajamo vedno s poveljevanjem, ki je za vse slučaje razloženo v «redovnih vajah».

Na zdar!

Fr. Barle.

Cesarska jubilejna ustanova.

Vodstvo te ustanove nam je doposlalo 32. poročilo o svojem delovanju v letu 1905. Leta 1905. došlo je za podporo 99 prošelj, od leta 1904. so ostale 4, toraj je bilo rešiti 103 prošnje.

Od teh je bilo ugodno rešenih 59, 44 prošelj se je moralo deloma radi nepravilnosti, deloma radi pomanjkanja sredstev zavrniti.

Dohodkov je imela ustanova . . . . . K 5521·16

Podpor je razdelila . . . . . K 5060—

Upravni stroški . . . . . » 412·01 » 5472·01

toraj prebitka . . . . . K 49·15

Koncem leta 1905. je znašalo premoženje ustanove K 141.640·54.

Za leto 1906. se bo razdelilo podpor v znesku K 5100—.

Izmed kranjskih prosilcev so v l. 1905. dobili: Ivana Kavčič v Borovnici 100 K, Marija Ločnar na Bledu 80 K in Božidar Faul v Škofjiloki 50 K.

O zadevi prošelj je poročal zadnji «Gasilec».

Nezgode pri gasilstvu.

Statistika nam spričuje, da število nezgod pri gasilstvu vedno narašča; opravičeno je torej vprašanje, kaj je temu vzrok. Vzroki poškodb in obolitev so različni; največkrat so jih krivi gasilci sami, ker so predrzni ali pa je vobče kriva tudi služba, ki je često združena z nevarnostmi, kjer tudi največja previdnost ne more odvrniti nezgod.

Sami so si krivi nezgod gasilci zaradi nepaznosti, ali ker se ne ravna po službenih pravilih in navodilih ali so celo lahkomišljeni. Čestokrat se je naglašalo, da naj se porablja pri gasilstvu le krepki, zdravi ljudje, ne pa taki, ki bolehajo, čeprav bolezen ni očitna.

Ne samo, da taki udje niso za službo, nego se mora varovati tudi njihovo rahlo zdravje, da se jim z naporno gasilsko službo ne krajša nit žitja. Dogodilo se je že, da je bolnik na srečo dobil zaradi razburjenosti pri požaru trajno bolezen. Mali napor ali prehlad bolnika na pljučih pospeši njegovo smrt; gasilec trpeč na kili postane lahko zaradi napora nezmožen za vsako delo; po poškodbah lahko nastanejo boleznini pri vidu ali pri posluhu itd.

Poveljnikova dolžnost je, da take ljudi odpravi takoj iz društva, dasi proti njihovi volji. Ako tega ne stori, zadene krivda le njega glede zlih posledic, ali celo glede podpore, ki bi izostala. Če pa gasilec vzlic temu hoče vztrajati pri gasilstvu, je pa sam kriv, ako se mu pripeti nesreča.

Dogaja se tudi, da člani, ki so prestali bolezen, pa so še rekonvalescenti, prezgodaj nastopajo službo; takemu ravnanju sledi večkrat resne posledice. Službo sme preboleli gasilec nastopati šele po zdravniški dovolitvi, sicer je kriv sam, ako se mu pripeti nesreča.

Prehlad je najčešče vzrok dolgotrajnim boleznim, ki povzročajo dotičniku nezmožnost za delo ali imajo še hujše posledice. Nestalno vreme, premočljivost, naporno delo, hitri tek, so vzroki prehlada, ki ga zabranjuje primerno varujoča obleka, če se ne teče zdržema na požarišče. Tudi hitra vožnja, ali ako vleče veter, ob slabem vremenu, v mrzlem letnem času je lahko vzrok prehlada. Kaj pa še, ako gasilec teče in pride ves pregret na požarišče, kjer se zmocni ali stoji na prepihu! Tam je kal boleznini gotova. V takih primerih nastane trganje, kašelj, pljučnica, vnetje reberne mreže itd. Konec takih boleznini je često žalosten. Teči na požarišče je nezmisel, kako more vpehan gasilec tukaj k delu? Tudi se pri teku pripete lahko drugačne nezgode. Že doma, ko se začuje alarm in se hoče vse opraviti v naglici, se lahko pripeti nezgoda na stopnjicah ali na cesti, posebno pa še v temi, ko ne vidimo stvari, ki se jih je treba ogniti. Koliko gasilcev se je že zaradi tega poškodovalo, ker so tekli in hiteli kar brezumno. Izvinili so si nogo ali roko, da, celo zlomili; dogodile so se pa tudi druge telesne poškodbe.

Prehitra vožnja čez drn in strn je bila za marsikoga že osodepolna. Zaradi sukanja in tresenja pade lahko gasilec, ki nima dobrega stojišča kar voz. Prehitro skakanje raz voz, ko je še v teku ali pa stopanje nanj, ima često posledico, da se gasilec povozi. Pri hitri vožnji se je že dogodilo, da sta se na bregovitih cestah zvrnila brizgalna in voz z moštvo. To so nezgode, ki se dogajajo vsled lahkomišljenosti; temu se ne da oporekati.

Neprevidnost in lahkomišljenost je tudi, če kdo med delovanjem stroja okrog njega manipulira; marsikdo je bil že zaradi tega pohabljen pri puhavcih, kar je bilo že osodepolno za prste ali tudi za roko.

Nezgode zakrivi tudi pokvarjeno orodje. Tu ni samo za nezgodo, temveč tudi za orodje odgovornost, ki jo imajo tisti, ki jim je izročena skrb zanje. Pokvarjena lestva, ki je nekoliko trhljiva, slaba vrv, pas in karabiner, so bili često vzrok nezgodam. Brizgalna, ki se prej ni preizkusila, pokazala je svojo nedostatnost na požarišču in preden se je našel vzrok, je zmečkala marsikomu že prste. Z orodjem se mora tudi znati ravnati; kdor ne pozna brizge, da bi jo spravil v pravi tek, kdor je videl lestvo le od daleč ali se ni privadil drugemu rešilnemu orodju, se prav lahko poškoduje. Že zaradi tega so gasilske vaje potrebne; kdor pa ne hodi k vajam, naj tudi ne hodi k požaru; vsemu se je treba dobro in temeljito priučiti. Neglede na nezgode, katere neukega prej dohite kot izvežbanca, pripete se

na požarišču često neljube ovire pri postavljanju orodja, ako opravljajo delo neuki gasilci. Glavna dolžnost poveljnikom in posameznim vodjem ne bodi le, da moštvo dobro izvežbajo, nego da se tudi sami priučijo vsem novostim v gasilski tehniki, da se sami kar najbolj izobrazujejo. Kdor hoče druge učiti, mora se sam prej dobro naučiti.

Važno je tudi opazovanje, kadar se porušijo dimniki, zidovi, prodre strop. Že velikokrat so bili gasilci ob takih primerih poškodovani. Poveljstvo se mora prepričati o taki preteči nezgodi in odrediti, kar je potrebno za varnost moštva in paziti, da imajo tudi gasilske priprave trdno podstavo. Vaje z vrvmi se opuščajo do najskrajne sile. Veliko nezgod se pripeti po eksplozijah, in ravno leta 1905. je marsikateri gasilec žrtvoval svoje življenje pri njih. Postave glede hranitve in porabe bencina, acetylena itd. so sicer v veljavi ali vendar se dogajajo take žalostne nezgode, ki jih povzročajo eksplozije. Vodje pomožnih čet morajo biti tukaj prav pazljivi, da obvarujejo pred nesrečo svoje moštvo, a tudi moštvo se mora strogo ravnati po poveljih in ne počenjati samovoljno ničesar in se izpostavlja nevarnostim.

Moštvo naj se svari pred predrznim vratolomnim ravnanjem. Če je sila, če so ljudje v nevarnosti, ali če bi se imela zabraniti posebna nesreča, potem je pogum, da, predrznost na mestu, ali vse se mora početi vendar s pravo previdnostjo in mirnostjo. Gasilec, plezalec misli vedno na svoj povratek, prodiranje naprej, brez zagotovljenega povratka, je bilo že marsikomu v pogubo.

Previdnosti je treba v prostorih, v katerih so strupeni plini ali pa je veliko dima.

Vsakemu gasilcu je dolžnost ob nezgodi ali prehladu takoj poslati po zdravniško pomoč; lahko nastanejo sicer opasne boleznini ali pa posledice malih poškodb na rokah ali nogah vej like, ker povzročajo nevarna vnetja.

Tudi če se rani gasilec z rjastimi žreblji, s šipo itd., nastanejo često hude posledice. Ako stojimo preblizu hude žrjavice, škoduje velika vročina očem.

Nismo še našli vseh mogočih primerov, ker jih nebroj povzročajo gasilcem boleznini in jih izpostavlja nevarnostim. Vendar zadošča to, da gasilec izpozna, kako se mu je braniti pred nezgodami. Delovanje gasilcev se ne ceni po številu nezgod nego je delovanje še uspešnejše, ako jih je malo, ker se jim vedo gasilci izogibati.

Vsak gasilec stremi naj za tem, da prepreči čim več nezgod po lastni krivdi; v to jim služi paznost, izpolnjevanje predpisov, vežbanje, previdnost, presodek, mir zaupanje do vodij in prav dobro poznavanje orodja.

Novice.

Dekoriranje ljubljanskih gasilcev. V nedeljo dne 6. maja t. l. je mestni župan ljubljanski g. Ivan Hribar onim gasilcem, ki delujejo nad 25 let v ljubljanskem gasilnem društvu na slovesen način pripel častne svetinje, katere je ustanovilo Njegovo Veličanstvo z najvišjim sklepom z dne 24. novembra 1905. Po slovesni maši, katero je bral društveni duhovnik g. dr. Opeka v sv. Florjana cerkvi, se je zbralo ljubljansko gasilstvo in gasilstvo iz okolice, bilo je nad 400 mož, v «Mestnem domu». Slavnost je otvoril župan Hribar z nagovorom na važnost in marljivost gasilnih društev, posebno pa na zasluge onih članov, ki celo četrtsotletje delujejo na polju gasilstva in rešilstva. Želim, je zaključil župan svoj nagovor, da bi vsak izmed vas, katerim imam priliko pripeti častno svetinjo, še dolgo, dolgo vstrajal pri svojem človekoljubnem delovanju sebi v čast bližnjemu pa v pomoč. Na to je prezidijalni tajnik g. Evgen Lah prebral razpis deželnega predsednika s katerim je podelil častne svetinje nastopnim članom ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva: Avgustu Pavšku, Ludoviku Striclu, Jakobu Bizjaku, Antonu Breskvarju, Franu Medicu, Antonu Leutgebu, Josipu Lapajnerju, Ivanu Permetu, Franu Kalmusu in Antonu Prepeluhu in poleg tega tudi bivšim članom razpuščene ljubljanske požarne brambor: Albinu Achtschinu, Karlu Rüttingu, Franu Schanteljnu, Avgustu Drelsetu in očetu kranjskih gasilnih društev Franu Doberletu. Župan je na to pripel vsim prisotnim dekorirancem častne svetinje na prsi. Požarni rav-

natelj Ludovik Stricel se je v imenu dekorirancev zahvalil gospodu županu za njegov trud ter ga je naprosil, da izreče gospodu deželnemu predsedniku najtoplejšo zahvalo za podelitev častnih svetinj S trikratnim slavoklicem na Njegovo Veličanstvo je bila slavnost v dvorani končana. Po dekoriranju se je podalo gasilstvo, defilujoč mimo dekorirancev, v hotel «Union», kjer se je do 12. ure najlepše zabavalo. Za različne napitnice so skrbeli podnačelnik tovariš Turk, predsednik zveze Fran Doberlet in dr. Opeka. Pripomnimo le še, da je pri sprevedu k maši in od maše, pri dekoriranju in pri sestanku v hotelu «Union» svirala ljubljanska društvena godba in je žela obilo priznanja. B.

Prostovoljno gasilno društvo v Št. Jerneju na Dolenjskem obhaja 29. junija petindvajsetletno svojega obstanka. Tisti dan bude sv. maša na prostem in po tej ljudska veselica.

Na Kranjskem je sedaj 160 gasilnih društev in se razdele po posameznih okrajih in občinah nastopno:

Ljubljana (mesto) 2 gasilni društvi, 1 občina; Ljubljana (okolica) 26 gasilnih društev, 35 občin; Kranj 16 gasilnih društev, 26 občin; Kamnik 11 gasilnih društev, 59 občin; Radovljica 23 gasilnih društev, 20 občin; Litija 5 gasilnih društev, 41 občin; Krško 10 gasilnih društev, 18 občin; Rudolfovo 7 gasilnih društev, 20 občin; Črnomelj 7 gasilnih društev, 31 občin; Kočevje 26 gasilnih društev, 40 občin; Logatec 15 gasilnih društev, 17 občin; Postojna 12 gasilnih društev, 38 občin.

Iz tega se razvidi, koliko občin je še brez gasilnih društev, nekatere pač imajo kake brizgalnice, a teh je le malo število. Naj bi vendar merodajni faktorji tej prekornosti napravili posvetili večjo pozornost.

V Stobu poleg Domžal se je ustanovilo gasilno društvo za vas Stob in občino Depalavas, istotako v Trzinu.

Odlikovanje gasilec s častno svetinjo se je vršilo deloma slovesno, kakor se spodobi, deloma pa na prav priprost način. V Metliki je pripenjal svetinje sam c. kr. okrajni glavar črnomaljski g. Parma, kar je slovesnost povzdignilo, v Vevčah pa zvezni načelnik g. Doberlet.

Ravnokar so izšle:

Redovne vaje za gasilna društva

razložil Fran Barle, založil zvezni tajnik.

Cena 40 h, s poštnino 45 h.

Knjižica obseza 64 strani in je ponatisk iz «Gasileca». Cena knjižici ni nič višja, nego znašajo lastni stroški.

Dobiva se pri tajniku Fr. Ks. Troštu na Igu pri Ljubljani in pri Franu Barletu v Ljubljani (magistrat).

I. gornje-avstrijska naprava gasilnih orodij in oprave

Konrad Rosenbauer

v Lincu (Gor. Avstrijsko).

Sesalne brizge vsakega sestava.

Strešne, kljukaste, vtične in mehanične pomikalne lestve.

Vsakojaka oprava za plezalce in šarže.

Razsvetljevalne priprave in glasbila.

Sanitetne oprave in dimne klinkke.

Izvrstne konopne cevi neprekosljive dobrote.

Cenilniki zastoj in poštnine prosto. Olajševalni plačilni pogoji.

Ces. kr. priv.

tvornica strojev, brizgalnic, cevij in ognjegasilnih predmetov, prva moravska tkalnica cevij in pasov

R. A. Smekal

v Cechu pri Prostejovu

podružnice: Zagreb - Praga - Smichov

odlikovan

s 112 svetinjami, častnimi diplomami i. t. d. priporoča se

za nabavo vsakojakih brizgalnic, gasilnega orodja, pasov i. t. d., kmetijskih strojev, peronospora-brizgalnic po najnižji ceni

kakor v lastni mehanični tkalnici tkane cevi najbolj vrste po zlastno znižanih cenah.

Postrežba je točna in solidna, pod ugodnimi plačilnimi pogoji na obroke. — Jamčenje za brizgalnice 5 let.

S spoštovanjem

Podružnica R. A. Smekal — Zagreb.

Jamstvo 5 let.

Jamstvo 5 let.

C. kr. privileg.

tvornica brizgalnic, črepalnic in drugih strojev

R. CZERMAK-A

v Toplicah (Češko)

dobavlja

brizgalnice vsake vrste, hidrofore in vse drugo ognjegasilno orodje.

Najugodnejši plačilni pogoji.

40%

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri brizgalnicah najnovejšega zistema in prenosom ravnoteža, odlikovanega v Pragi na razstavi leta 1903., izumitelja in tvorničarja

R. A. Smekala

iz Smichova.

Podružnica Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno- in dvomlazno 30 do 35 m mlaza.

Skladišče vseh gasilnih potrebščin.

Tudi na obroke.

S spoštovanjem

podružnica R. A. Smekal.